

Jürgen Ligi
Rahandusministeerium
info@rahandusministeerium.ee
Suur-Ameerika 1
10122, Tallinn

Teie 23.07.2025 nr 1.1-10.1/3431-1;
RAM/25-0837/-1K

Meie 14.08.2025 nr 2-3/2785

Statistikaameti 2026.–2030. aastal tehtavate statistikatööde loetelu koostöölastamine

Austatud Jürgen Ligi

Riikliku statistika seaduse § 4 lõikest 1 lähtuvalt on riikliku statistika programmi osaks statistikatööd, mille tegemise vajadus tuleneb riiklikest arengudokumentidest ja rahvusvahelisest statistikavajadusest. Sellest tulenevalt koostöölastame Statistikaameti aastatel 2026–2030 tehtavate statistikatööde loetelu märkustega arvestamisel ja toome lisaks välja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi rahvusvahelised statistikavajadused (sh EL, ÜRO, OECD jt rahvusvaheliste organisatsioonidega, millega Eesti on liitunud, seotud statistikavajaduse) ja heaolu arengukavaga seotud vajalikud tööd.

1. Alates 2027. aastast on riigil kohustus esitada Euroopa Komisjonile miinimumpalga saajate arv ja nende osakaal kõikidest töötajatest. Palume lisada see riiklike statistikatööde nimekirja.

Alates 01.10.2025 on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2022/2041¹ artikli 10 kohaselt liikmesriikidel kohustus esitada Euroopa Komisjonile korrapäraselt järgmised andmed:

1. kollektiivlääbirääkimiste hõlmatus määr ja selle muutused;
2. miinimumpalga määr;
3. miinimumpalgaga hõlmatud töötajate osakaal².

Statistika tuleb esitada soo, vanuse, puude, ettevõtte suuruse ja sektori lõikes, kui selline teave on kättesaadav. Esimene aruanne peab hõlmama aastaid 2021, 2022 ja 2023 ning tuleb esitada Euroopa Komisjonile hiljemalt 1. oktoobriks 2025. Edaspidi toimub aruandlus iga kahe aasta tagant. Kollektiivlääbirääkimiste hõlmatus määr kogub ja avaldab Statistikaamet juba täna Tööelu-uuringuga (TEU). Küll aga ei ole hetkel avalikult kättesaadavat statistikat miinimumpalgaga hõlmatud töötajate arvu ja osakaalu kohta kõikidest töötajatest, mistõttu palume nende avaldamine lisada riiklike statistikatööde nimekirja alates 2027. aastast.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2022/2041, 19. oktoober 2022, mis käsitleb piisavat miinimumpalka Euroopa Liidus.

² Eesti on võtnud seisukoha, et Eestis on miinimumpalk kehtestatud üksnes kollektiivlepingutega. Artikkel 10 kohaselt on sel juhul vaja esitada madalapalgalisi töötajaid hõlmavate kollektiivlepingutega ette nähtud madalaimad palgamäärad ja nendega hõlmatud töötajate osakaal ning nende töötajatele makstava palga tase, kes ei ole hõlmatud kollektiivlepingutega, ja selle suhe kollektiivlepinguga hõlmatud töötajatele makstava palga tasemega. Kui võrd Eestis on kollektiivlepinguga kokkulepitud ja Vabariigi Valitsuse määrusega „Töötasu alammäär kehtestamine“ kehtestatud üldine töötasu alammäär, mis kehtib kõigile töötajatele ja millest madalamat töötasu ei saa maksta, siis Artikkel 10 tõlgendamisel keskendume vaid nimetatud määrusega kehtestatud töötasu alammäär suurusle ja selle saajate osakaalule.

2. Tööelu-uuringu andmed on vajalikud ELi, ILO ja OECD aruandluseks. Palume lisada TEU 2027. a riiklike statistikatööde nimekirja.

Kuigi Lisas 3 on välja toodud, et töövaldkonna andmed hõlmavad muu hulgas ka töö- ja tööajakorralduse, töotervishoiu ja kollektiivse töösuhete andmeid, siis juhime tähelepanu, et Lisas 4 ei ole kajastatud TEU uuringul põhinevaid andmetabeleid. TEU on ainus allikas, mis käsitleb süstemaatiliselt töökorraldust, tööohutust ja kollektiivseid töösuhteid.

Statistikaamet teavitas 2025. aasta veebruaris Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumit (MKM) ja Sotsiaalministeeriumit (SoM), et seoses riigieelarve kärbetega eemaldatakse 2027. aastaks planeeritud TEU statistikatööde nimekirjast. Selgitame, et tegemist on strateegiliselt olulise uuringuga, mille katkestamine seab ohtu rahvusvaheliste kohustuste täitmise ja tööelu valdkonna tervikuna, eriti töösuhete ning töökeskkonna valdkondade teadmuspõhise arendamise ja poliitikakujundamise järjepidevuse.

TEU andmed on vajalikud nii EL-i õigusaktidest tulenevate kohustuste ja rahvusvaheliste organisatsioonide aruandluse täitmiseks kui ka siseriiklikult. Täpsemalt:

- MKMile aruandluskohustuse täitmiseks EL direktiivide alusel (sh miinimumpalga direktiiv³, palkade läbipaistvuse direktiiv⁴);
- MKMile rahvusvahelise seire ja aruandluse koostamiseks (sh ILO ning OECD aruandlus ja andmebaasid, Euroopa sotsiaalharta raportid);
- töö- ja sotsiaalpoliitika kujundamise ja sotsiaaldialoogi arendamiseks nii avaliku sektori asutustele kui ka sotsiaalpartneritele;
- töotervishoiusüsteemi arendamiseks ning tööst tingitud terviseprobleemide ennetamiseks;
- teadus- ja arendustegevuse ning võrdlusuuringute jaoks (sh näiteks hetkel käimasolev MKMi poolt tellitud tööst põhjustatud haiguste ja kutsehaiguste diagnoosimise ja kahjuhüvitamise uuring).

Kokkuvõttes on TEU regulaarne jätkumine kriitilise tähtsusega nii ELi aruandluse kui ka siseriikliku poliitikakujundamise jaoks, mistõttu palume säilitada Tööelu-uuring 2027. aasta riiklike statistikatööde nimekirjas. Vastava sisulise ametliku pöördumise on MKM teinud Rahandusministeeriumile ka 30.07.2025.

3. Palume Statistikaameti aastatel 2026–2030 tehtavate statistikatööde loetelu osas konsulteerida ka võrdõigusvolinikuga.

Võrdõigusasutusi (Eestis soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik) käsitlevate direktiivide 2024/1499⁵ ja 2024/1500⁶ artiklite 16 lõike 3 kohaselt on liikmesriikidel kohustus tagada, et võrdõigusasutustel on juurdepääs võrdse kohtlemise direktiividest (79/7/EMÜ⁷,

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2022/2041, 19. oktoober 2022, mis käsitleb piisavat miinimumpalka Euroopa Liidus

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2023/970, 10. mai 2023, millega tasustamise läbipaistvuse ja õiguskaitsemehhanismide kaudu tugevdatakse meeste ja naiste võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtte kohaldamist (EMPs kohaldatav tekst)

⁵ Nõukogu direktiiv (EL) 2024/1499, 7. mai 2024, võrdõigusasutuste suhtes kohaldatavate nõuete kohta isikute võrdse kohtlemise valdkonnas sõltumata isiku rassilisest või etnilisest päritolust, isikute võrdse kohtlemise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes sõltumata isiku usutunnistusest või veendumustest, puudest, vanusest või seksuaalsest sättumusest, naiste ja meeste võrdse kohtlemise kohta sotsiaalkindlustuse valdkonnas ning seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega ning millega muudetakse direktiive 2000/43/EÜ ja 2004/113/EÜ: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32024L1499&qid=1754386887491>

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/1500 võrdõigusasutuste suhtes kohaldatavate nõuete kohta naiste ja meeste võrdse kohtlemise ja võrdsete võimaluste valdkonnas tööhõive ja elukutse küsimustes ning millega muudetakse direktiive 2006/54/EÜ ja 2010/41/EL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32024L1500&qid=1754386291279>

⁷ Nõukogu direktiiv 79/7/EMÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte järkjärgulise rakendamise kohta sotsiaalkindlustuse valdkonnas: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=celex%3A31979L0007>

2000/43/EÜ8, 2000/78/EÜ9, 2004/113/EÜ10, 2006/54/EÜ11 ja 2010/41/EL12) tulenevate õiguste ja kohustustega seotud statistikale, kooskõlas riigisisese õigusega, kui võrdõigusasutused peavad sellist statistikat vajalikuks, et anda üldine hinnang diskrimineerimise olukorrale liikmesriigis ja koostada käesoleva direktiivi artikli 17 punktis c osutatud aruanded. Artikli 17 punkti c kohaselt avaldavad võrdsusasutused vähemalt iga nelja aasta tagant ühe soovitusi sisaldava aruande või mitu sellist aruannet võrdse kohtlemise ja diskrimineerimise olukorra ning võimalike struktuursete probleemide kohta oma liikmesriigis. Just struktuurse ebavõrdsuse kirjeldamiseks ja hindamiseks on vajalik riiklik statistika. Artikli 16 lõike 4 kohaselt peavad liikmesriigid lubama võrdõigusasutustel anda avalik-õiguslikele ja eraõiguslikele üksustele, sealhulgas ametiasutustele, sotsiaalpartneritele, äriühingutele ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele soovitusi selle kohta, milliseid andmeid tuleb EL võrdse kohtlemise direktiividest tulenevate õiguste ja kohustuste kohta koguda. Sellest tulenevalt palume teil 2026. a ja hiljem teostatavate riiklike statistikatööde osas konsulteerida ka võrdõigusvolinikuga.

4. Palume täpsustada Eesti tööjõu-uuringu (ETU) statistikas ellu viidavaid meetoodilisi muudatusi.

Seletuskirjas on välja toodud, et Statistikaamet plaanib ellu viia meetoodilisi muudatusi tööjõu-uuringu statistikas. Palume täpsustada, millised meetoodilised muudatused on kavandatud ning kuidas ja milliste andmete kogumist ja avaldamist need mõjutavad. Palume selgelt välja tuua, millised konkreetsed muudatused on kavandatud, et saaksime hinnata nende mõju poliitikakujundamisele.

5. Palume selgitada, miks lõpetatakse ETUga kogutavate avaliku sektori hõivatute andmete avaldamine ning kust on edaspidi kättesaadavad võrreldavad avaliku ja erasektori hõivatute andmed.

Seletuskirjas on välja toodud, et Statistikaamet plaanib lõpetada ETUga kogutavate avaliku sektori hõiveandmete avaldamise. Palume selgitada, miks nimetatud andmete avaldamine lõpetatakse. Samuti palume täpsustada, kust oleks edaspidi võimalik leida avaliku sektori hõivatute andmeid ning kuidas tagatakse avaliku ja erasektori hõivenäitajate võrreldavus ning aegrea säilimine.

6. Palume täpsustada, milliste tööandja poolt töötajale tehtavate kulutuste andmete avaldamine lõpetatakse.

Seletuskirjas on välja toodud, et tööandja poolt töötajale tehtavatest kulutuste andmetest eemaldatakse need, mida tarbijad ei kasuta. Palume täpsustada, millised andmed konkreetselt eemaldatakse ja kuidas nende eemaldamine mõjutab andmete tõlgendamist.

7. Palume täpsustada Lisas 4, milliseid konkreetseid andmetabeleid plaanitakse muuta, milliste tunnuste lõikes ning selgitada muudatuste vajadust.

Lisaks juhime tähelepanu, et manuses olevas Exceli failis ei ole võimalik eristada sisulisi

⁸ Nõukogu direktiiv 2000/43/EÜ, millega rakendatakse võrdse kohtlemise põhimõtte sõltumata isikute rassilisest või etnilisest päritolust: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32000L0043&qid=1754386291279>

⁹ Nõukogu direktiiv 2000/78/EÜ, millega kehtestatakse üldine raamistik võrdseks kohtlemiseks töö saamisel ja kutsealale pääsemisel: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32000L0078&qid=1754386627616>

¹⁰ Nõukogu direktiiv 2004/113/EÜ meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta seoses kaupade ja teenuste kättesaadavuse ja pakkumisega: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32004L0113&qid=1754386693588>

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/54/EÜ meeste ja naiste võrdsete võimaluste ja võrdse kohtlemise põhimõtte rakendamise kohta tööhõive ja elukutse küsimustes (uuestisõnastamine): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32006L0054&qid=1754386819929>

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/41/EL füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 86/613/EMÜ: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32010L0041&qid=1754386693588>

muudatusi võrreldes varasemate aastatega. Näiteks on seletuskirjas märgitud, et avaliku sektori hõivatute andmed eemaldatakse, mis Lisa 4 järgi kuulub mitmetes tabelites muutuja „tööandja liik“ alla, mille nimetus säilib senisel kujul, kuivõrd teised selle muutuja alla jäävad tunnused jäävad alles. Seejuures ei ole lisatud täpsustavaid kommentaare, mis võimaldaks aru saada, milliseid andmetabeleid plaanitakse muuta. Kokkuvõttes ei selgu Lisast 4, milliseid sisulisi muudatusi plaanitakse järgmistel aastatel ellu viia. Palume selgitada, milliseid konkreetseid andmetabeleid plaanitakse järgmistel aastatel muuta, mil viisil (milliste tunnuste lõikes), millistel põhjustel ning kuidas need plaanitavad muudatused kajastuvad failis. Ühtlasi juhime tähelepanu, et Lisa 4 sisaldab andmetabelit SK22, mis on arhiveeritud ning mille asemel peaks ilmselt olema andmetabel SK23.

8. Soovitame Statistikaametil vaadata üle andmete levitamise kord, et ei tekiks olukorda, kus andmeid küll kogutakse, aga neid ei avaldata avalikus andmebaasis.

Kui maksumaksja on teinud kulutused andmete kogumiseks, siis on otstarbekas need ka avalikus andmebaasis avaldada.

9. Juhime tähelepanu segadusele tabelite numbritega.

Failis "Lisa 4_Statistikatood_EN_lisa_Väljundnäitajad" palume kontrollida, kas tabeli numbri TU651 asemel peab olema number TU550, sest TU651 tabelit kui sellist ei ole Statistikaameti andmebaasis olemas.

10. Palume lisada riiklikku statistikaprogrammi lisaks Eurostati poolt kohustuslikuks tehtud näitajatele ka samade statistikatööde vabatahtlikud näitajad.

Mitmel juhul sisaldavad üleeuroopalised uuringud lisaks kohustuslikele näitajatele ka vabatahtlikke näitajaid (näiteks iga kahe aasta tagant tehtav Innovatsiooniuring või Infotehnoloogiauring), mida samuti soovitatakse liikmesriikidel koguda ja mida ka paljud liikmesriigid koguvad. Halduskoormuse seisukohalt ei ole mõistlik vabatahtlike küsimuste korral ministeeriumitel sõlmida väikeste summade peale Statistikaametiga eraldi lepinguid neid huvitavate küsimuste küsimiseks. Kuna juba tehtavale statistikatööle üksikute küsimuste lisamine ei muuda antud tööd oluliselt kulukamaks, siis oleks otstarbekas igal aastal küsida vabatahtlike küsimuste puhul neist huvitatud asutustelt, kas huvi on olemas. Kui antud küsimuste kohta huvi ei ole, siis eemaldada need statistikatööde nimekirjast. Vastasel juhul jätkata andmete kogumist.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Erkki Keldo

majandus- ja tööstusminister

Karel Lember

+372 625 6402 Karel.Lember@mkm.ee